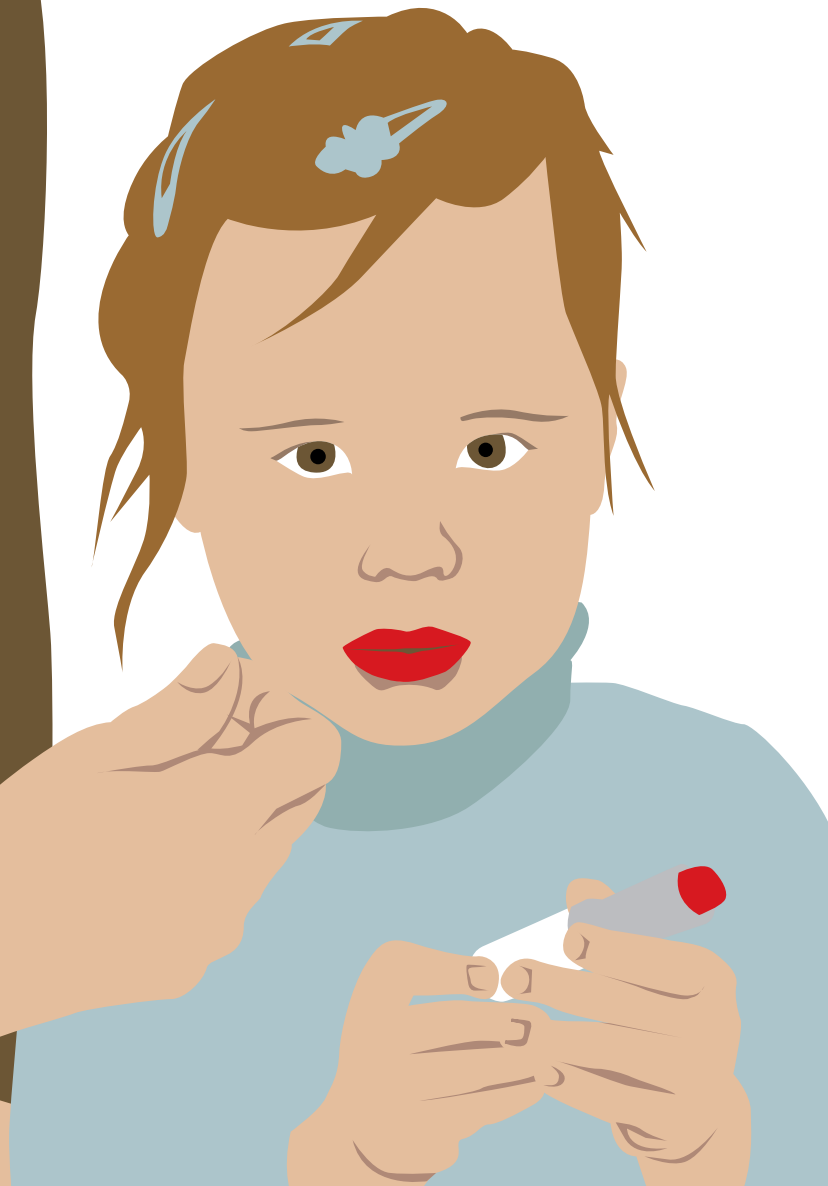

SAMMISAQ TEMA 2007-2008

Meeqqat inuusuttullu atugarissaartut
Børn og unge med god trivsel

Imarisai Indholdsfortegnelse

3	1: Aallaqqaasiut Indledning
4	2: Atuarfik Skole
6	3: Atassuteqartarneq aamma sunngiffimi soqutigisat Sociale relationer og fritidsinteresser
16	4: Inerniliineq Konklusion
17	Nalunaarsugaq Noter
18	Atuakkat naqitalu najoqqutassarsiofiit Litteraturliste

Tabel-it titartakkallu Tabeller og figurer

3	Figur 1: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiami atuartut amerlassusaat Antal elever i Notat om unge med god trivsel
3	Figur 2: Inuusuttut atugarissaartut amerlassusaat %-nngorlugu Andel af unge med god trivsel i %
4	Tabel 1: Atuarfik Skole
5	Tabel 2: Danmarkimi efterskolemut qinnuteqartut kommuuniinut agguataarnerat Efterskoleophold i Danmark fordelt på ansøgers kommune
5	Figur 3: Illoqarfinni ilinniartunut inissat amerlassusaat 1. januar 2007 Kollegiepladser i uddannelsesbyer pr. 1. januar 2007
6	Tabel 3: Nukappiaqqat nivarsiaqqallu akunnerminni atassuteqarnerat Sociale relationer hos drenge og piger
7	Tabel 4: Atuareernerup kingorna ikinngutit ilagisarneri Samvær med venner efter skoletid
8	Tabel 5: Kommuuneqarfinni assigiinngitsuni sunngiffimmi sammisassaqtitsinernik paasissutissinerit 1. januar 2007 Adgang til fritidsaktiviteter i kommunerne pr. 1. januar 2007
9	Tabel 6: Kalaallit Nunaanni inuusuttut sunngiffimmi soqutigisaat 2004 Unge fritidsinteresser i Grønland 2004
10	Tabel 7: Tv/dvd/videomullu akunnerit isiginnaarfiusut Antal timer der ses tv/dvd/video
11	Figur 4: Meeqqat inuusuttullu isertitaat pillugit paasissutissat (10-14-nik ukiullit) Oversigt over børn og unges indkomstforhold (10-14-årige)
11	Figur 5: Isertitat agguaqatigiissinnerini decil-inut agguataarlugit, bruttomik isertitat (1.000 kr.) Gennemsnitlig indkomst fordelt på deciler, bruttoindkomst (1.000 kr.)
12	Tabel 8: Angerlarsimaffimmi atortut iluaqutit nukappiaqqanut nivarsiaqqanullu %-nngorlugit nalunaarsorneri Materielle goder i hjemmet angivet i % for drenge og piger
12	Tabel 9: Qanoq pisuujutigippat illit nammeneq isumannik ilaqtatit? Hvor velhavende synes du din familie er?
13	Tabel 10: Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni aamma innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni atortut 2006 Ressourcer i Børne- og unge døgninstitutionerne samt handicapinstitutionerne 2006
14	Tabel 11: Qaamatit kingulliit 12-it feeriarluni angasimanagerit amerlassusaat Antal gange indenfor de sidste 12 måneder man har rejst væk på ferie
14	Tabel 12: Angerlarsimaffimmi interneti aamma oqarasuaatit/angallattakkat Brugen af computer og tlf/mobil i hjemmet
15	Tabel 13: Angerlarsimaffimmi qarasaasiat Computere i hjemmet

Aallaqqaasiut

Meeqqat inuusuttullu atugaat uani sammineqarput. Kalaallit Nunaan-ni meeqqat inuusuttullu nammineq qanoq atugaqarnertik naliler-paat? Atuarfinnut ilinniarfinnullu tunngatillugu qanoq isumaqarpat? Ata-atsimoorinissamat timersornissamat sammisassatigullu suut periarfissara-at? Meeqqat inuusuttullu atugaat tulliuuttuni sammivinnit assigiinngitsuniit ersersineqarput. Meeqqat inuusuttullu atugaat pillugit apersuineq tunn-gavigalugu kisitsisitugut paasissutissat aammattaq atornerqarput. Taassu-malu saniatigut kisitsisit paasissutissat atuarfinnut sammisassaqaarnermullu tunngasut ilanngullugit. Kingulliit taaneqartut meeqqat inuusuttullu atu-gaat pillugit paasissutissanik imaqarmata pisariaqarput erseqqissassallu-git, taakkulu nalunaarusianik kisitsisitigullu paasissutissanik naliliinernik tunngaveqarput¹.

Sammisaq una "Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakki-aq"-mit tabel-inik titartaganngorlugulu paasissutissanik tunngaveqarpoq. Misissuineq taanna allakkiap tunngavia, meeqqat inuusuttullu nammin-neq elektronisk-imik apeqqutinik akissussuteqaarnerat aallaavigalugu su-liarineqarsimavoq. Apeqqutit ilaat tassaasimapput meeqqat atuartut nam-mineq akisassaot soorlu qaammat kingulleq qanoq atugaqarsimanerat pil-lugit apeqqutit. Misissuinerlu kingulleq uani sammisami ingerlanneqarsi-masoq tassaavoq "Sundhed på Toppen" (2007), paasissutissat tassaapput inuusuttut piffissaq qanoq annertutigisoq ikinngutiminnut, spil-inut aam-malu timersornermut atortarneraat.

Titartagaq 1-mi takutinneqarpoq meeqqat inuusuttullu qanoq amerlati-gisut "Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiq"-mut aper-sorneqarlutik peqataasimanersut. Nukappiaqqat niviarsiaqqallu 416-it, 15-16-inik ukiullit misissuinermi peqataasimapput. Meeqqat inuusuttullu 16-inik ukiullit misissuinermi amerlanerpaajusimapput (272-it). Apersor-neqartuni 51 %-ii akissuteqaarsimapput atugarissaarlutik. Tassa nukappiaq-qat 59 %-ii niviarsiaqqallu 43 %-ii atugarissaarlutik akissuteqaarsimapput.

Indledning

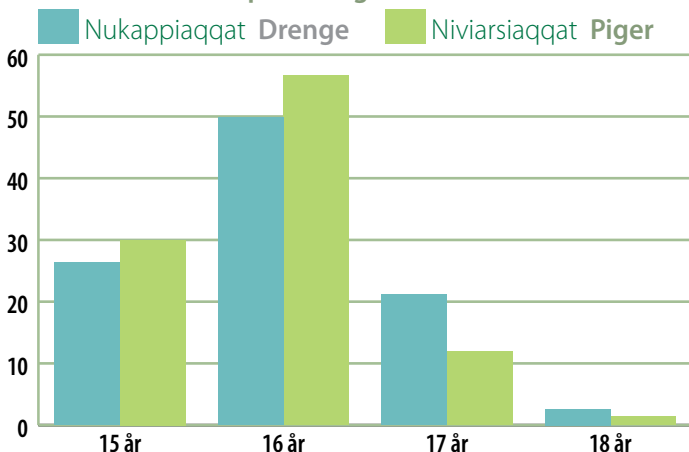
Dette tema sætter fokus på børn og unges trivsel. Hvor-dan vurderer børn og unge i Grønland selv deres triv-sel? Hvilket forhold har de til skole og uddannelse? Hvilke sociale og sportslige fritidsaktiviteter har børn og unge ad-gang til? I det følgende belyses børn og unges trivsel ud fra flere perspektiver. Dels inddrages statistik, hvor børn og unge er blevet direkte adspurgt om deres trivsel. Dels ind-drages statistik, der vedrører skole og fritidsliv. Sidstnævnte forhold er væsentlige at belyse, fordi data om børn og un-ges engagement i skole og fritidsliv kan vise, hvorvidt børn og unge trives - en konklusion, der bliver underbygget af forskellige rapporter og statistikker¹.

Temaet om børn og unges trivsel bygger på tabeller og figurer fra "Notat om unge med god trivsel" (2007). Under-søgelsen bag notatet er baseret på et elektronisk spørge-skema, som eleverne har svaret på. Nogle af spørgsmålene blev stillet således, at skolebørnene skulle svare på f.eks., hvordan de havde trivedes den sidste måned på det på-gældende svartidspunkt. Den seneste undersøgelse der er brugt til denne temastatistik er "Sundhed på toppen" (2007), der for eksempel viser de unges tidsforbrug på blandt andet venner, spil og sport.

Figur 1 viser antallet af børn og unge, der deltager i "No-tat om unge med god trivsel". 416 drenge og piger i al-dersgruppen 15-16 år deltog i undersøgelsen. Der var flest 16-årige med i undersøgelsen (272). Heraf svarer de sam-lede adspurgte 51%, at de trives godt. Ser man nærmere på kønsfordelingen, svarer 59% af de adspurgte drenge og 43% af de adspurgte piger, at de trives godt.

Figur 1: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiami atuartut amerlassusaat
Antal elever i Notat om unge med god trivsel

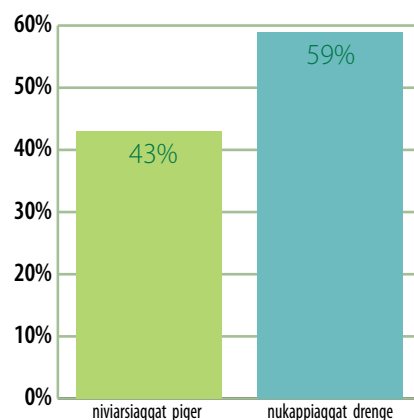
Atuartut suaassusaat ukiuinillu agguataarnerani amerlassusaat
Antal elever fordelt på køn og alder

Najoqutaq: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiq, MIPI, Paarisa aamma Statens Institut for Folkesundhed (2007).

Kilde: Notat om unge med god trivsel, MIPI, Paarisa og Statens institut for Folkesundhed (2007).

Figur 2: Inuusuttut atugarissaartut amerlassusaat %-nngorlugu
Andel af unge med god trivsel i %

Immikkoortumi uani sammineqarput meeqqat inuusuttullu atuarner-tik pillugu namminneq naliliinerat. Meeqqat inuusuttullu qanoq amerlatigisut atuarner-tik nuannaraat? Qanoq amerlatigisut Qallunaat Nunaannut efterskolerniarlutik qinnuteqartarpat? Namminersornerullutik Oqartussat qanoq amerlatigisunik ilinniartunut kollegiani illoqarfanni ilinniarfusini inissaateqarpat? Uani saqqummersitamini immikkut isiginiarneqarsimangillat kommuunit namminneq ilinniartunut ineqartitsi-sarnerat kisitsisillu taakku uani ilaatinneqangillat.

Tabel 1-imi takuneqarsinnaavoq nukappiaqqat niviarsiaqqallu atuarfimi sunngiffimmilu atugarissaartut akornanni peqquataaqataasut. Nukap-piaqqat akornanni takuneqarsinnaavoq atuarfimmik nuannarisaqarneq atugarissaarnermut attuumassuteqartoq. Niviarsiaqqat atugarissaartut amerlanerit akornanni atuarfik nuannarilluinnaraat imaluunniit atuari-artortarneq nuannarigaat takuneqarsinnaavoq.

Meeqqat atuarfianit soraarummeernerup kingorna kalaallit inuusuttut arlallit Qallunaat Nunaannut efterskolerniar-tarput. Kalaallit inuusuttut arlallit efterskolerniar-tarput qallunaat piginnaasatik aammalu ilinniar-finnut ingerlaqqinnissamut piginnaasatik qaffassarnissaat siunertaralugit (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Ukiormoortumik kisitsi-sitigut paasisutissat 2006). Tabel 2-imi takuneqarsinnaavoq qanoq amerlatigisut efterskolerniarlutik qinnuteqartarner-sut, qanorlu amerlatigisut Namminersornerullutik Oqartussanit aningaasaliiffigineqartarner-sut. Tamatigut kommuunini ataasiakkaani atuartut 1-5 efterskolernertik unit-siinnartarpat. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfiup kisitsisiti-gut paasisutissaataani ersersinneqangilaq angajoqqaat qanoq amerlati-

idette afsnit sættes der fokus på skolegang og børn og unge vurderinger af deres skolegang. Hvor mange børn og unge kan lide at gå i skole? Hvor mange søger efterskoleophold i Danmark? Og hvor mange kollegiepladser har Grønlands Hjemmestyre til studerende i landets uddannelsesby-er? Der tages forbehold for, at kommunerne er begyndt at bygge kollegiepladser til deres lokale skole- og uddannel-sessøgende, og disse tal er ikke taget med i denne publi-kation.

I tabel 1 kan man se faktorer for skole og fritid blandt drenge og piger med god trivsel. For drenge gælder, at der er en sammenhæng mellem, hvorvidt man godt kan lide at gå i skole og god trivsel. Langt de fleste af pigerne med god trivsel har angivet, at de virkelig godt eller godt kan li-de at gå i skole.

Mange grønlandske unge vælger at tage på efterskole-ophold i Danmark efter endt folkeskole med den hensigt at forbedre dansk kundskaber og opkvalificering i forbindel-se med videre uddannelsesforløb (Grønlands Statistik, Sta-tistisk årbog 2006). Af tabel 2 fremgår, hvor mange ansøge-re til efterskoleophold der har været, og hvor mange der får bevilget efterskoleophold fra Grønlands Hjemmestyre. Der er næsten altid 1-5 elever fra hver kommune, der afbryder deres ophold. Det er forskelligt hvor mange ansøgere, der får bevilget ophold, og det fremgår ikke af Statistisk Årbog

Tabel 1: Atuarfik Skole

Nukappiaqqanut atuarfik aamma sunngiffik Skole og fritid for drenge*			
	Atugarissaarneq God trivsel (n=129)	Atugarissaarneq annikitsoq Mindre god trivsel (n=90)	P-værdi
Arlaleria ilaannikkulluunniit aalisariarneq/piniarneq Tager på fiskeri/fangst ofte eller engang imellem	34,1	29,2	0,447
Arlaleria ilaannikkulluunniit pinngortitamukartarneq Tager ofte eller engang imellem i naturen	35,7	34,8	0,9
Atuarfimmil ingerlalluarneq Klarer sig godt i skolen	65,1	44,9	0,003
Atuarneq nuannarivaa Kan godt lide at gå i skole	80,5	64	0,007

Niviarsiaqqanut atuarfik aamma sunngiffik Skole og fritid hos piger**			
	Atugarissaarneq God trivsel (n=115)	Atugarissaarneq annikitsoq Mindre god trivsel (n=152)	P-værdi
Arlaleria ilaannikkulluunniit aalisariarneq/piniarneq Tager på fiskeri/fangst ofte eller engang imellem	11,5	10,7	0,83
Arlaleria ilaannikkulluunniit pinngortitamukartarneq Tager ofte eller engang imellem i naturen	40,2	38,3	0,753
Atuarfimmil ingerlalluarneq Klarer sig godt i skolen	66,4	48	0,003
Atuarneq nuannarivaa Kan godt lide at gå i skole	81,4	72	0,077

* Atuarfik aamma sunngiffimmil nukappiaqqanut atugarissaarnermut atugarissaarnermullu annikinnerusumut pingaarutillit %-nngorlugu.

** Atuarfik aamma sunngiffimmil niviarsiaqqanut atugarissaarnermut atugarissaarnermullu annikinnerusumut pingaarutillit %-nngorlugu.

* Procent med angivne skole og fritidsfaktorer blandt drenge med god trivsel og mindre god trivsel

** Procent med angivne skole og fritidsfaktorer blandt piger med god trivsel og mindre god trivsel

Najoqqaat: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq, MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed 2007.

Kilde: Notat om unge med god trivsel, MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed 2007

gisut namminneq meeqqami efterskolernissaat akilertarneraat (Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik, Ukiormoortumik kisitsisitigut paasissutissat 2006).

Titartagaq 3-mi takuneqarsinnaavoq ilinniartunut kollegiat illoqarfanni ilinniarnertuunngorniarniluni atuarfeqarfanni aammalu ilinniaqqiffinni assi-giingitsuni ilinniarnit assiingitsunik periarfissalinni qanoq amerlatiginersut. Inuusuttunut ilinniartunut ilinniarneq naammassinissaa qulakkiisagaanni inissaqartitaasinnaaneq pingaaruteqartarpoq. Nuup Kommune Sisimiullu Kommuunea namminneerlutik ilinniartunut kollegianik sanaartortitsisarput ilinniartut unititsiinnartarnerat pinngitsoortinniarlugu. Titartagaq 3-mi kollegiani inissiat qanoq amerlatiginersut kommuunini arfineq-pingasuusuni takuneqarsinnaavoq. Illoqarfik Nuuk kollegiatigut inissaqartitsinerpaavoq ilinniartut 521-it inissaqartinneqarlutik, tamannalu Nuuk ilinniarnepaajuneranik peqquteqarpoq. Namminersorerullutik Oqartussat ilinniartunut kollegiani inissiaataat tassaapput ilinniartunut illoqarfinnik allaneersunik atorineqartussat naatsorsuussat. Titartakkami aamma takuneqarsinnaavoq illoqarfik Sisimiut, Aasiaat aamma Qaqortoq ilinniartunut inissaqartuurtut ilagigaat, kommuunit taakku ilinniarnertuunngorniarninik aamma atuarfeqartut.

Tabel 2: Danmarkimi efterskolemut qinnuteqartut kommuuninut agguataarnerat Efterskoleophold i Danmark fordelt på ansøgers kommune

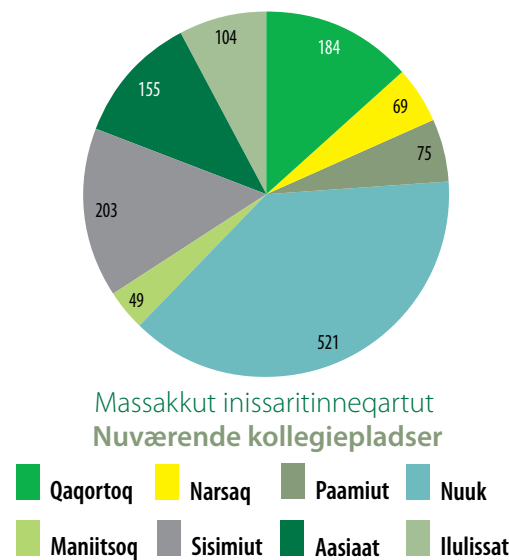
Atuarfeqarfiit Skoledistrikt	Qinnuteqartut Ansøgere		Akiliunneqartut Bevilgede ophold	
	2003/04	2004/05	2003/04	2004/05
Nanortalik	6	8	6	8
Qaqortoq	15	24	12	16
Narsaq	11	10	11	5
Paamiut	3	6	3	4
Nuuk	66	77	60	47
Maniitsoq	13	11	12	11
Sisimiut	33	26	27	19
Kangaatsiaq	4	6	3	4
Aasiaat	20	20	20	19
Qasigiannuit	8	9	7	6
Ilulissat	37	15	33	12
Qeqertarsuaq	12	9	12	7
Uummannaq	15	20	15	13
Upernavik	10	9	10	7
Qaanaaq	6	2	4	2
Tasiilaq	12	23	12	10
Ittoqqortoormiit	16	12	15	11
Katillugit I alt	287	287	262	201

Najoqqutaq: Ukiormoortumik kisitsisitigut paasissutissat 2006, Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik. Kilde: Statistisk Årbog 2006, Grønlands Statistik.

2006, om nogle familier selv vælger at betale for deres børns efterskoleophold (Grønlands Statistik, Statistisk Årbog 2006).

Figur 3 viser kollegiepladser fordelt på byer med gymnasiale uddannelser samt mellemlange og videregående uddannelser. Det er vigtigt for de unge skole- og uddannelsessøgende at have et sted at bo for at gennemføre deres uddannelser. Nuuk Kommune og Sisimiut Kommune har bygget og er i gang med at bygge kollegiepladser til deres skole- og uddannelsessøgende for blandt andet at forhindre frafald på grund af manglende boliger til de uddannelsessøgende. Figur 3 viser fordelingen af kollegiepladser i otte kommuner. Med 521 kollegiepladser har hovedstaden Nuuk den største andel kollegiepladser, hvilket hænger sammen med, at Nuuk også har flest uddannelsesinstitutioner. Grønlands Hjemmestyres kollegiepladser i Nuuk er til studerende fra andre byer, der vælger at uddanne sig i hovedstaden. Man kan se på figuren, at de kommuner, der har gymnasiale uddannelser – Sisimiut, Aasiaat og Qaqortoq – har flest kollegier.

Figur 3: Illoqarfanni ilinniarnertuunngorniarninut inissiat amerlassusaat 1. januar 2007 Kollegiepladser i uddannelsesbyer under pr. 1. januar 2007

Najoqqutaq: Sulisoqarnermut Inuussutissarsiutinullu ilinniartitaanermit Pisortaqaarfik, Namminersorerullutik Oqartussat. Kilde: Direktoratet for arbejdsmarked og erhvervsuddannelser, Grønlands Hjemmestyre 2007.

Atassuteqartarneq aamma sunngiffimmi soqutigisat

Tabel 3-mi meeqqat inuusuttullu innuttaaqataanertik qanoq isumaqarfigineraat takuneqarsinnaavoq. Niviarsiaqqat atugarissaartut amerlanerit ikinngutitik oqaloqatigilluarsinnaallugit nalilerpaat aammalu angajoqqaaminnut ajornartorsiutitik pillugit oqaloqateqarsinnaanertik ajornartinnagu. Niviarsiaqqat (88-it) apersorneqartut akornanni peeqqaminnut ajornartorsiutitik annessisinnaanertik ajornartinnagu nalunaarsimasut arlaqarput. Nukappiaqqat qanoq atugaqarnerat qanoq amerlatigisunik ikinnguteqarnertik tunngavigalugu arlalinnut aallaaveqartarpoq. Nukappiaqqat atugarissaartut akornanni atukkatigut aallaaviit allat annerusumik sunniuteqanngillat niviarsiaqqanut sanilliullugit.

Sociale relationer og fritidsinteresser

Tabel 3 viser de faktorer, som udtrykker børn og unges sociale relationer. De fleste piger med god trivsel har nemt ved at tale med deres kammerater, og de har nemt ved at tale med deres forældre om deres problemer. En del af de adspurgte piger (n=88) angiver ligeledes, at de har nemt ved at tale med deres kæresten om problemer. De fleste drenge trivsel hænger sammen med antallet af nære venner. De øvrige faktorer har lidt mindre betydning for god trivsel blandt drenge sammenlignet med pigerne.

Tabel 3: Nukappiaqqat niviarsiaqqallu akunnerminni atassuteqarnerat Sociale relationer hos piger og drenge

Nukappiaqqat Drenge	Atugarissaarneq God trivsel (n=129)	Atugarissaarneq annikinnerusoq Mindre god trivsel (n=90)	P-værdi
Marlunnik arlalinnilluunniit ikinnguteqarneq <i>Har 2 eller flere nære venner</i>	96,1	83,1	0,001
Atuaqatit nuannaralugit <i>Har det godt med klassekammerater</i>	85,3	76,4	0,096
Ikinngutit ajornartorsiutit pillugit oqaloqateqarluarsinnaaneq <i>Har nemt ved at tale med kammerater om problemer</i>	85	85,9	0,856
Angajoqqaat ajornangitsumik ajornartorsiutitik oqaloqateqarsinnaaneq <i>Har nemt ved at tale med forældre om problemer</i>	81,6	80,5	0,854
Ilaannikkut arlalitsigulluunniit kissaatiginngisamik kiserliormik misigisarneq <i>Føler sig engang imellem eller ofte uønsket alene</i>	23	37,1	0,025
Massakkut aappaqarneq <i>Har aktuelt en kæreste</i>	31,9	31,3	0,927
Sap. ak. minnerpaamik ulloq ataaseq ikinngutinik atuaqatinilluunniit ilagisaqartarneq <i>Ses mere end en dag om ugen med klassekammerater eller venner</i>	90,6	83	0,094
Aapparisaq ajornangitsumik ajornartorsiutitik oqaloqateqarsinnaaneq <i>Har nemt ved at tale med kæreste med problemer</i>	74	83,3	0,225

Niviarsiaqqat Piger	Atugarissaarneq God trivsel (n=115)	Atugarissaarneq annikinnerusoq Mindre god trivsel (n=152)	P-værdi
Marlunnik arlalinnilluunniit ikinnguteqarneq <i>Har 2 eller flere nære venner</i>	88,5	86,7	0,685
Atuaqatit nuannaralugit <i>Har det godt med klassekammerater</i>	77,9	72	0,279
Ikinngutit ajornartorsiutit pillugit oqaloqateqarluarsinnaaneq <i>Har nemt ved at tale med kammerater om problemer</i>	93,5	85,5	0,045
Angajoqqaat ajornangitsumik ajornartorsiutitik oqaloqateqarsinnaaneq <i>Har nemt ved at tale med forældre om problemer</i>	77,4	58,3	0,002
Ilaannikkut arlalitsigulluunniit kissaatiginngisamik kiserliormik misigisarneq <i>Føler sig engang imellem eller ofte uønsket alene</i>	33	54,4	0,001
Massakkut aappaqarneq <i>Har aktuelt en kæreste</i>	36	41,4	0,385
Sap. ak. minnerpaamik ulloq ataaseq ikinngutinik atuaqatinilluunniit ilagisaqartarneq <i>Ses mere end en dag om ugen med klassekammerater eller venner</i>	79,6	79,3	0,95
Aapparisaq ajornangitsumik ajornartorsiutitik oqaloqateqarsinnaaneq <i>Har nemt ved at tale med kæreste med problemer</i>	87,8	69	0,005

Najoqqaat: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq. MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed, 2007
Kilde: Notat om unge med god trivsel, MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed, 2007

Meeqqat inuusuttullu affaasa missaat ikinngutitik ullut tamaasa ilagisarpaat, tassuuna meeqqat inuusuttullu imminnut ataqatigiilluartuusut takuneqarsinnaavoq. Meeqqat inuusuttullu affaanik ikinnerusut ikinngutitik unnukkut ilagisarpaat. Inuusuttuaqqat 13-15-it akornanni ukiullit ukiukinnerusunut sanilliullugit ikinngutitik unnukkut ilaginerusarpaat. 2.462-it amerlassusillit akornanni niviarsiaqqat nukappiaqqallu 40%-ii 13-nik ukiullit, niviarsiaqqat nukappiaqqallu 15-nik ukiullit 40% sinnerlugit amerlassusillit misissuinermi "Sundhed på toppen" akissuteqarsimapput.

Tabel 5-mi takuneqarsinnaavoq ulloq 1. Januar 2007-mi Kalaallit Nunaanni kommuunini assigiinngitsuni sunngiffimmi sammisassat. Tabelimi paasisutissat missingersuinerupput, kommuunini sunngiffimmi sammisassaqtitsinermi pisortanik immersorneqarsimasut. Kommuunit tamaasa ilaatinniarneqarsimapput.

Godt halvdelen af børn og unge er sammen med deres venner hver dag, hvilket tyder på, at de er meget sociale. Af disse børn og unge tilbringer lidt under halvdelen af dem aftenene sammen. De 13-15-årige tilbringer betydeligt flere aftener sammen med venner end de lidt yngre. Der er omkring 40% piger og drenge i alderen 13 år, og over 40% piger og drenge i alderen 15 år ud af 2.462 besvarelser i "Sundhed på toppen" 2007.

Tabel 5 viser adgang til fritidsaktiviteter i alle kommuner i Grønland pr. 1. januar 2007. Tabellen er baseret på en rundringning og på et elektronisk spørgeskema, som de fleste af kommunernes fritidsinspektører har udfyldt. Dermed har man prøvet at dække alle kommuners fritidsaktiviteter.

Tabel 4: Atuareernerup kingorna ikinngutit ilagisarneri Samvær med venner efter skoletid

Atuareernerup kingorna ullut qassit sapaatip akunnerani ikinngutit ilagisarneri Antal dage om ugen man er sammen med venner efter skole						
Dage Ullut	Ukiut 11 år %		Ukiut 13 år %		Ukiut 15 år %	
	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Dreng	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Dreng	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Dreng
0	4,5	5,1	4,2	6,7	7,3	2,5
1	11,6	12,8	8,8	11,7	9,6	6,3
2	12,1	12,6	10,9	11	12,5	9,2
3	11,3	10,2	12,7	12,9	15,7	13
4	14,6	10,4	10,4	12,6	11	11,7
5	45,8	48,9	53,1	45,2	43,9	57,3
I alt katillugit	99,9	100	100,1	100,1	100	100

Sapaatip akunneranut unnuit ikinngutitut atoneqartartut Antal aftener om ugen man er sammen med venner						
0	11,5	10,6	5,3	11	5,8	4,4
1	12,5	16,8	9	9,5	9,2	4,1
2	14,3	13,6	6,7	7,4	9,2	5,6
3	7	6,9	9,7	11,2	11	9,4
4	8,3	6,9	6,9	5,5	7,5	7,8
5	8,3	7,7	8,8	9	10,1	9,7
6	6,5	5,6	10,2	9,3	9,2	12,2
7	31,6	31,9	43,4	37,1	38	46,9
I alt Katillugit	100	100	100	100	100	100,1

Najoqutaq: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Namminersomerullutik Oqartussat.
Kilde: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Grønlands Hjemmestyre.

Tabel 5: Kommuneqarfinni assigiinngitsuni sunngiffimmi sammisasaqartitsinernik paasisutissiineq 1. januar 2007
Adgang til fritidsaktiviteter i kommunerne pr. 1. januar 2007

	Nanortalik	Qaqortoq	Narsaq	Paamiut	Nuuk	Manitsaq	Sisimiut	Kangaatsiaq	Aasiaat	Qasigiannguit	Ilulissat	Qeqertarsuaq*	Uummamaq	Upernavik	Qaanaaq*	Ammassalik	Ittoqqortoormit
Aerobic/eqaarsarneq <i>Aerobic/gymnastik</i>	x	x	x		x		x				x	x	x				x
Sulorarneq <i>Badminton</i>	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x					x	x
Basketball		x				x	x							x		x	x
Tilluunneq <i>Boksning</i>		x											x				
Nerrivimmi arsaarneq <i>Bordtennis</i>	x	x	x	x	x	x	x			x	x			x		x	x
Qaqqaliartartut <i>Fjeldklub</i>					x								x	x			
Arsarneq <i>Fodbold</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x		x	x
Kalattoorneq <i>Folkedans</i>	x		x		x		x		x		x		x	x			
Qimusserneq <i>Hundeslæde</i>							x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Assammik arsarneq <i>Håndbold</i>	x	x	x	x	x	x	x		x		x	x	x	x		x	x
Pinnguaatitoqqat <i>Inuit lege</i>	x	x			x	x	x			x	x		x	x			
Qajartorneq <i>Kajak</i>	x	x	x	x	x	x	x				x	x	x	x		x	
Erinarsoqatigiinneq <i>Kor</i>	x	x	x		x	x	x		x	x	x		x	x		x	
Nipilersorneq <i>Musikforening/Musikskole</i>	x	x	x		x	x	x		x	x	x			x		x	
Sisorarneq <i>Skiklub</i>		x		x	x	x	x		x	x	x	x		x		x	
Qamuteralanneq <i>Snescooterklub</i>					x		x				x					x	
Spejderi <i>Spejder</i>	x	x	x		x		x			x			x	x			
Tae-Kwon-Do	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x			x			
Tennisi <i>Tennis</i>					x									x			
Volleyball		x		x	x	x			x	x	x	x		x		x	x
Filmerneq <i>Biograf</i>	x	x	x		x						x						
Nalunneq <i>Svømning</i>					x		x										
Inuusuttut sukisaartarfik <i>Ungdomsklub</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		x	x		x	x
Atuareermi sukisaartarfik <i>Skolepasning/fritidsklub/hjem</i>	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x
Tusarnaartitsinerit <i>Koncerter</i>	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x		x	
Eqqumiitsuliorneq <i>Kunst</i>	x	x	x		x	x	x			x	x		x	x		x	
Isiginnaartitsineq <i>Teater</i>	x	x			x	x	x				x			x		x	
Festivalertitsisarneq <i>Festival</i>		x			x				x	x	x		x	x		x	
Aasivik									x		x			x			
Illoqarfinni pikialaartitsineq <i>Byfester/havnefester</i>	x	x	x		x	x	x		x	x			x				
Qitittarfeqarneq <i>Diskotek</i>	x	x	x	x	x	x	x		x	x	x		x	x			x
Aasami sukisaarsaarutit soorlu erinarsoq, timersorneq allallu <i>Sommeraktiviteter såsom undervisning i sang, sport og andet</i>	x	x	x	x	x		x		x	x	x		x	x		x	

* Paasisutissat Kalaallit Nunaanni meeqqat inuusuttullu pillugit kisisitigut paasisutissat 2005-iminngaanneerput. Najoqutaq: Kalaallit Nunaanni kommunuit 2007.
* Oplysninger fra Statistik om børn og unge i Grønland 2005. Kilde: Alle kommuner i Grønland 2007.

Tabel 5-i qimerlooraanni tabel 12-imullu sanilliullugu ”Kalaallit Nunaani meeqqat inuusuttullu pillugit kisitsisitigut paasissutissat 2005« takuneqarsinnaavoq ulloq 1. Januar 2007 kommuunini tamani sunngiffimmi sammisassat amerleriarsimasut. Kommuunit amerlanerit qititsitsinermik aammalu tusarnaartitsinernik sammisassaqarfupput. Kommuunit qanoq angitiginerat sammisassat qanoq amerlatiginerannut atatillugu apeqqutaanngilaq. Kommuunini mikinerusuni sunngiffimmi sammisassaqtitsinermi pisortaaus sammisassanik nutaanik aallarnisaasimapput soorlu qaqqaliartitsinernik, skak-imik sammisaqarnermik, uaajeerneramik aammalu sanalutsitsisarnernik.

Tabel 6-imi 2004-mi inuusuttu sunngiffimmi sammisassaqtitaanerat takuneqarsinnaavoq. Meeqqat inuusuttullu sunngiffimmi sammisaat atugarisamik-kut nukissaqarneranillu aamma takussutaasinnaapput. Meeqqat inuusuttullu sisamararterutaat nalunaarsimapput ikinngutitik ilagisarlugit aammalu meeqqat inuusuttullu sisamararterutaat tv-kkut isiginnaarneq videomillu isiginnaarneq atuareernerup kingorna aallutaraat. Qarasaasiakkut spillerneq aammalu playstation-imik pinnguarneq meeqqat inuusuttullu sunngiffimmi sammisarillu-arterpaat.

Misissuinerup allap takutippaa meeqqat inuusuttullu piffissaq qanoq anner-tutigisooq tv-kkut isiginnaarnermut aammalu video-nik isiginnaarnermut ator-tarneraat. Meeqqat inuusuttullu 25%-iisa ullormut akunnerit marluk tv-mi videomilu isiginnaarnermut atortarpaat, tassalu piffissaq taanna videofilmip ataatsip sivilisuseqatigalugu. Meeraqarporlu inuusuttuaraqarlunilu ullormut akun-nerit arfinillit sinnerlugit tv-mut video-millu isiginnaarnermut atuisartunik. Ulluinnaat akunnerillu naanerani piffissaq tv-kkut isiginnaarnermut aammalu video/dvd-nik isiginnaarnermut atorneqartartoq assigiinngisuseqarpallaanngil-lat.

Titartakkani 4-mi aamma 5-mi takuneqarsinnaapput meeqqat inuusuttullu 10-24-llu akornanni ukiullit ukiumut isertitatigut kisitsisitigut takutissutissar-taat. Soorlu titartagaq 4-mi misissuinermi ”Unges trivsel i Grønland 2004” ta-kuneqarsinnaasumi inuusuttuaqqat 508-t peqataasimasuni pingajorarterutaasa missaat sunngiffimmi suliffeqarput.

Kigger man på tabel 5, og sammenligner den med den tilsvarende tabel 12 i »Statistik om børn og unge i Grønland 2005«, fremgår det, at der er kommet flere fritidsaktiviteter pr. 1. januar 2007 i alle kommunerne. Størstedelen af alle kommunerne har diskotekadgang og afholder koncerter.

Det er ikke kommunens størrelse, der afgørende for antallet af fritidsaktiviteter. Et par fritidsinspektører i mindre kommuner har suppleret allerede eksisterende fritidsaktiviteter med nye såsom at gå i fjeldet, skak, trommedans og husflidskunst.

Tabel 6 viser unges fritidsinteresser i 2004. Børn og unges fritidsbeskæftigelse kan vise deres trivsel og ressourcer. Lidt over ¼ del børn og unge angiver, at de er sammen med vennerne, samtidig viser tabellen, at ¼ børn og unge ser tv og video efter skoletid. PC-spil og playstation fylder også meget i børn og unges fritid.

En anden undersøgelse viser, hvor meget tid børn og unge bruger på at se tv og video. Godt 25% bruger to timer om dagen, hvilket svarer til en spillefilms længde. Der findes også børn og unge, der ser tv og video mere end seks timer om dagen. Der er ikke den store forskel på antal timer der bruges på at se tv og video/dvd i hverdagen og i weekenderne.

Figur 4 og 5 viser børn og unges indkomstforhold fra 10-24 år. Som angivet i figur 4 om fritidsbeskæftigelse, har over 1/3 af de 508 der deltog i undersøgelsen ”Unges trivsel i Grønland 2004” unge et fritidsarbejde.

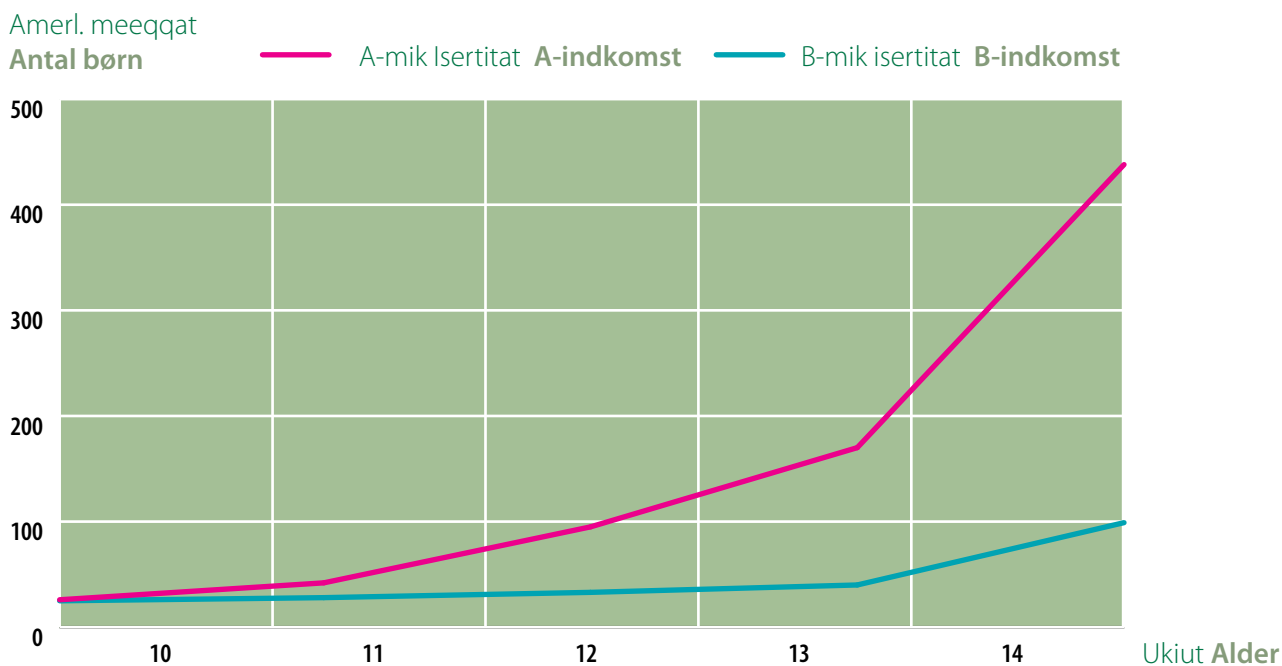
Tabel 6: Kalaallit Nunaanni inuusuttu sunngiffimmi soqutigisaat 2004
Unges fritidsinteresser i Grønland 2004

Sunngiffimmi soqutigisat <i>Fritidsinteresser</i>	%	Amerlassusaat <i>Antal</i>
Isiginnaarutit videolu <i>Ser TV eller video</i>	73	371
Qarasaasiakkut spilit, playstationi <i>PC-spil, Playstation</i>	41,1	299
Nipilersorneq erinarsornerlu <i>Spiller i band/synger i kor</i>	19,7	100
Atuarneq <i>Læser</i>	30,9	157
Mersorneq <i>Syr</i>	3,3	17
Pinngortitamukarneq <i>Tager ud i naturen</i>	11,6	59
Ikinngutit ilagalugit <i>Er sammen med venner</i>	78,7	400
Sunngiffimmi suliffeqarneq <i>Fritidsarbejde</i>	35,2	179

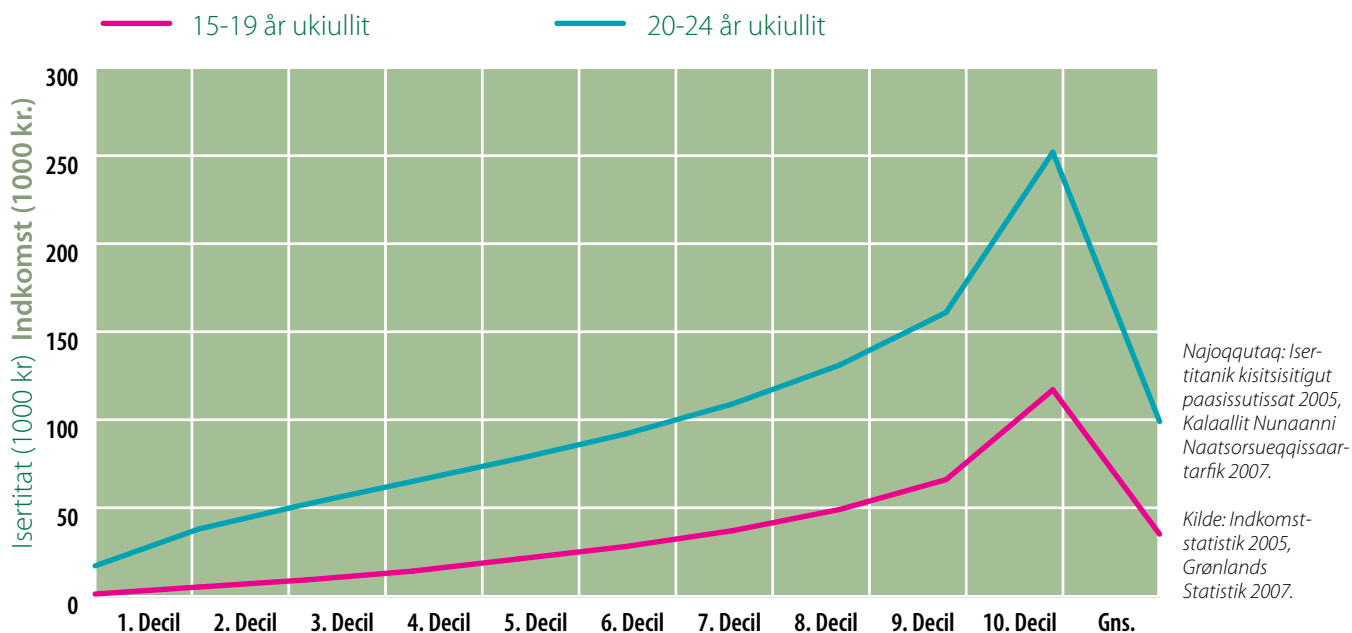
Najoqquataq: Unges trivsel i Grønland 2004, Inussuk – Arktisk forskningsjournal 1 – 2006.

Kilde: Unges trivsel i Grønland 2004, Inussuk – Arktisk forskningsjournal 1 – 2006.

Figur 4: Meeqqat inuusuttullu isertitaat pillugit paasissutissat (10-14-nik ukiullit)
Oversigt over børn og unge indkomstforhold (10-14-årige)

Figur 5: Isertitat agguaqatigiissinnerini decil-inut agguataarlugit, bruttomik isertitat (1000 kr)
Gennemsnitlig indkomst fordelt på deciler, bruttoindkomst (1000kr)

Atortussatigut pigisat qanoq atugaqarnermut sunniuteqartarput (Inussuk 1, 2006). Tabel 8-mi atuarneqarsinnaavoq nukappiaqqat amerlanerit ilaqutariinni tv-mik, dvd-mik imaluunniit video-mik pilinni angerlarsimaffeqartut. Soorlu aamma inuusuttut taakku angerlarsimaffiminni angallateqartut aammalu qarasaariaqartut. Niviarsiaqqat akornanni taamatut atugasaaqarlutik nalunaaruteqarsimasut ikinnerupput.

Materielle goder er til dels knyttet til velstand og socioøkonomisk status. Begge forhold har indflydelse på trivsel (Inussuk 1, 2006). I tabel 8 kan man læse, at langt de fleste drenge bor i familier med tv, dvd eller video. De har ligeledes adgang til båd og computere i familien. Pigerne angivelser indenfor samme områder er færre.

Tabel 7: Tv/dvd/videomullu akunnerit isiginnaarfusut
Antal timer der ses tv/dvd/video

Ullormut tv/dvd/ videomullu akunnerit isiginnaarfusut Antal timer om dagen der ses tv/dvd/video						
	Ukiut 11 år		Ukiut 13 år		Ukiut 15 år	
Akunnerit Timer	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Drenge	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Drenge	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Drenge
Naamik Slet ikke	10	12	9,8	9,9	8,4	9,1
ca. ½ miss.	14,1	18,3	11,2	12,4	8,1	6,6
ca. 1 miss.	18,5	18,3	17,8	15,4	14,6	13,9
ca. 2 miss.	23,8	25,8	25,3	23,7	23,6	25,1
ca. 3 miss.	10	11,1	14,1	16,5	16,2	15
ca. 4 miss.	6,9	5,4	10,1	8	9,4	11,5
ca. 5 miss.	5,6	2,7	5,7	5,2	8,1	7,7
ca. 6 miss.	2,5	1,2	2	1,7	4,9	4,5
ca. 7 < miss.	8,5	5,1	4	7,2	6,8	6,6
Sapaatip akunnerata naanerani tv/dvd/videomullu akunnerit isiginnaarfusut Antal timer der ses tv/dvd/video i weekender						
Naamik Slet ikke	3,8	4,2	3,7	3,7	3,5	3,8
ca. ½ miss.	12,5	12,3	6,8	5,4	4,2	3,1
ca. 1 miss.	13,1	14,4	14,1	14,2	5,5	6,5
ca. 2 miss.	23,7	26,3	19,7	23,9	21,3	17,8
ca. 3 miss.	13,8	19,6	17,7	18,8	12,9	15,4
ca. 4 miss.	12,2	8,8	14,9	9,4	15,8	16,8
ca. 5 miss.	6,1	5,6	7,9	10,2	14,2	10,3
ca. 6 miss.	3,5	2,1	5,9	4	8,7	7,2
ca. 7 < miss.	11,2	6,7	9,3	10,5	13,9	19,2

Najoqqutaq: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Namminersornerullutik Oqartussat
Kilde: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Grønlands Hjemmestyre

Tabel 9-mi inuusuttut namminneq ilaqutariit iluanni isertitatigut aningaasaqarnikkullu atukkaminnut qanoq isumaqarnersut takuneqarsinnaavoq. Agguaqatigiissillugu meeqqat inuusuttullu apersorneqartut affaat naliginnaasumik pisuujullutik isumaqarput. Apersorneqartut affaat sinnerlugit isumaqarput ilaqtatit pisuujusut aammalu pisuujulluinnartut. Apersorneqartullu ikinerit isumaqarput ilaqutariit pisuujunngilluinnartut.

Tabel 10-ip takutippaa ulloq unnuarlu angerlarsimaffiit amerlanerit angallataateqartut aammalu illuaraateqarlutik, taamaasillutik meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni inissineqarsimasut illoqarfik qimallugu sammisasaqartinneqartarlutik. Ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni atortussatigut pigisat soorlu nammineq angallataateqarneq aammalu illuaraateqarneq perorsaanermi atorneqartarput. Meeqqat angerlarsimaffiat Uummannamiit-

I tabel 9 kan man se de unges egne opfattelser af familiens økonomiforhold. Næsten halvdelen af de adspurgte børn og unge synes, at deres familie er normal velhavende. Lidt over halvdelen af de adspurgte børn og unge synes, at deres familier er velhavende og meget velhavende, hvor en meget lille del af børn og unge synes, at familien slet ikke er velhavende.

Tabel 10 viser, at de fleste døgninstitutioner har egen båd og hytte, og dermed har anbragte børn og unge adgang til oplevelser i naturen. Materielle goder som især både og hytter er en del af det pædagogiske arbejde, som børne- og ungedøgninstitutioner udfør-

Tabel 8: Angerlarsimaffimmi atortut iluaqutit nukappiaqqanut niviarsiaqqanullu %-nngorlugit nalunaarsorneri Materielle goder i hjemmet angivet i % for drenge og piger

	Nukappiaraq Dreng	Niviarsiaaraq Pige
Ilaqtatit umiatsiaqarpat? Har din familie en båd?	61,5	37,9
Ilaqtatit qamuteralaqarpat? Har din familie en snescooter?	27,3	11,9
Ilaqtatit biileqarpat? Har din familie bil?	39,4	22
Ilaqtatit fjernsyneqarpat? Har din familie fjernsyn?	77,5	53,1
Ilaqtatit video-teqarpat imalt dvd? Har din familie video eller dvd?	77,5	52,7
Ilaqtatit qarasaasiaqarpat? Har din familie en computer?	61,5	36,8

Najoqqutaq: Unges trivsel i Grønland 2004. Inussuk – Arktisk Forskningsjournal 1 – 2006, Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Pisortaqqarfik, Namminersornerullutik Oqartussat 2007.

Kilde: Unges trivsel i Grønland 2004. Inussuk – Arktisk Forskningsjournal 1 – 2006, Direktorat for Kultur, Uddannelse, Forskning og Kirke, Grønlands Hjemmestyre 2007.

Tabel 9: Qanoq pisuujutigippat illit nammineq isumannik ilaqtatit? Hvor velhavende synes du din familie er?

	Ukiut 11 år		Ukiut 13 år		Ukiut 15 år	
	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Dreng	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Dreng	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Dreng
Pisuujusorujussuupput Meget velhavende	20,3	21,7	13,8	15,6	7,5	9,5
Pisuujupput Velhavende	33,1	30,4	31,2	29,7	27,5	29,5
Naliginnaasumik Normalt	42,7	43,2	52,2	49,5	62,1	56,4
Pisuujullaanngillat Ikke så velhavende	2,6	4,5	2,4	3,5	3	3,9
Pisuujunngillat Slet ikke velhavende	1,3	0,3	0,5	1,7	0	0,7

Najoqqutaq: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Namminersornerullutik Oqartussat. Kilde: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Grønlands Hjemmestyre.

Tabel 10: Ulloq unnuarlu paaqqinniffinni aamma innarluutilinnut ulloq unnuarlu paaqqinniffinni atortut 2006
Ressourcer i Børne- og unge døgninstitutionerne samt handicapinstitutionerne 2006

Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit meeqqanut inuusuttunullu <i>Børne og unge institutionerne</i>	Umiasiaqarput <i>Egen båd</i>	Angallateeraqarput <i>Egen jolle</i>	Qimmaqarput <i>Hunde</i>	Billeqarput <i>Bil</i>	Illuaraqarput <i>Hytte</i>
Inuusuttut inaat, Qaqortoq					
Aja, Nuuk	x	x		x	x
Uulinermiut, Nuuk					x
Røde Kors Børnehjemmet, Nuuk	x	x		x	x
Meeqqat Illuat, Nuuk	x			x	x
Qasapermiut, Sisimiut					
Gertrud Rask Minde, Sisimiut	x				x
Sarliaq, Ilulissat	x			x	x
Børnehjemmet i Uummannaq	x	x	x		x
Prs. Margrethes børnehjem, Tasiilaq	x		x	x	
Handicap institutionerne Innarluutilinnut paaqqinniffiit					
Ivaaraq, Qaqortoq				handicapbus	
Palleq, Paamiut				x	
Aaqa, Nuuk	x	x		x	x
Elisibannguaq, Maniitsoq					
Uiluiit, Sisimiut					
Ikinngut, Ilulissat	x			x	x

Najoqqutaq: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit ukiumoortumik nalunaarussiaat, Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik, Namminersornerullutik Oqartussat.

Kilde: Døgninstitutionernes årsberetning 2006, Familiedirektoratet Grønlands Hjemmestyre.

Tabel 11: Qaammatit kingulliit 12-it feeriarluni angalasimanerit amerlassusaat
Antal gange indenfor de sidste 12 måneder man har rejst væk på ferie

Amerlassusaat Antal	Ukiut 11 år		Ukiut 13 år		Ukiut 15 år	
	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Drengene	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Drengene	Niviarsiaqqat Piger	Nukappiaqqat Drengene
Angalanngilaq Ingen	31,3	32,9	33	41	31	37,1
1	29,2	27,9	28,6	28,9	30,4	31,3
2	9,1	12,8	11,8	14,3	16,7	15,3
2+	30,5	26,5	26,6	15,8	21,8	16,3

*Najoqqutaq: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Namminersornerullutik Oqartussat.
Kilde: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Grønlands Hjemmestyre*

Tabel 12: Angerlarsimaffimmi Interneti aamma oqarasuaatit/angallattakkat 2006-imi
Brugen af computer og tlf/mobil i hjemmet i 2006

Internetimik pisartagallit <i>Internetabonnerter</i>	Mobilinik pisartagallit <i>Mobilabonnerter</i>
Katillugit / alt:	Katillugit / alt:
ADSL	Tusass
ISDN	GSM

*Najoqqutaq: Tele Post Greenland 2007.
Kilde: Tele Post Greenland 2007.*

toq aammalu Prinsesse Margrethep meeqqanut angerlarsimaffia Tasiilamiit-toq, namminneq qimmiuteqarput tamanna ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni kitaaniittuni aammalu kujataaniittuni atuutinngilaq.

Tabel 11-mi inuusuttuaqqat 11-15-t missaani ukiullit ukiup ataatsip ingerlanerani feeriarterni takuneqarsinnaavoq. Apersorneqartut amerlanerit feeriami angalasimanatik akisimapput, taamaattorlu 11-nik ukiullit arlallit ukiup ataatsip ingerlanerani feeriami marloriarlutik imalluunniit arlaleriarlutik angalasimallutik nalunaarsimapput.

Ulloq 1. Januar 2007 aallarnerfigalugu Kalaallit Nunaanni internetikkut atassuteqaatillit 11.349-simapput. Tassa ima isumaqarpoq angerlarsimaffiit affaasa missaat qarasaasiaqarlutillu internet-imut atassuteqarput. Angerlarsimaffinni taakkunani qarasaasialinni 40%-ii missaat ataatsimik qarasaasiaqarput. Angerlarsimaffeqarporli aamma arlalinnik, marlunnik imaluunniit taakkuninga amerlanernik qarasaasialinnik, angerlarsimaffeqarportaaq qarasaasiaqanngitsunik. Inuusuttuaqqat 11-15-nik missaanik ukiullit 20%-ii angerlarsimaffimmi qarasaasiaqaratik nalunaarsimapput.

Niviarsiaqqat amerlanerit qarasaasiakkut spillerneq ajorput. Tamannalu ersarinneraavoq niviarsiaqqat 15-nik ukiullit akornanni, tassa niviarsiaqqat 15-inik ukiullit 58,7%-ii qarasaasiakkut spillerneq ajorlutik nalunaarsimammata. Kisiannili sapaatip akunneranut piffissaq atorveqartartoq eqqarsaatigalugu niviarsiaqqat nukappiaqqallu qarasaasiamik atuisarnerat assigiippoq. Tabel-imi aamma takuneqarsinnaavoq meeqqat inuusuttullu arlallit qarasaasiaq atorveq ajoraat. Meeqqat inuusuttullu ullut tamangajaasa ikinngutitik oqarasuaatikkut, emailikkut aammalu sms-ikkut attaveqarfigisarpaat. Niviarsiaqqat 11-15-illu akornanni ukiullit nukappiaqqanut naleqqiullugit ikinngutitikoqarasuaatikkut, emailikkutaammalusms-isikkut attaveqarfiginerusarpaat. Soorlu assersuutigalugu niviarsiaqqat 15-nik ukiullit 60%-ii tikingajallugit oqarasuaatikkut, emailikkut aammalu sms-ikkut ikinngutitik attaveqarfigikkajuttaraat.

rer. Børnehjemmet i Uummannaq og Prinsesse Margrethes børnehjem i Tasiilaq har slædehunde, hvilket ikke er tilfældet i Vest- og Sydgrønland.

Af tabel 10 fremgår unge 11-15-åriges ferieaktiviteter indenfor et år. Flest angiver, at de ikke har været ude at rejse, men der er alligevel en del 11-årige, der har været på ferie to eller flere gange i løbet af et år.

I Grønland var der i alt 11.349 internetopkoblinger pr. 1. januar 2007. Det betyder, at omkring halvdelen af husstandene har adgang til computere og internet. Af de hjem som har computere, har omkring 40% én computer. Der er også en del hjem med to eller flere computere, men der findes også hjem, hvor der ingen computere er. 20% af de 11-15-årige angiver ikke at have computer derhjemme.

Der er en overvægt af piger, der ikke bruger tid på computerspil. Det er tydeligst blandt 15-årige piger, idet 58,7%, angiver ikke at bruge computeren til spil. Ser man på antal timer om ugen der bliver brugt computer, er piger og drenge meget lige. I tabellen kan man også se, at der er en del børn og unge, der slet ikke bruger computeren. Børn og unge har næsten hver dag kontakt med vennerne via telefon, e-mail og sms. Det er tydeligt, at piger i alderen 11-15 år har mere kontakt med deres venner via telefon, e-mail og sms end deres jævnaldrende drenge. F. eks. er næsten 60% af 15-årige piger flittige til at bruge telefonen, e-mailen og sms'en til at have kontakt med vennerne.

Tabel 13: Angerlarsimaffinni qarasaasiat
Computere i hjemmet

Angerlarsimaffimmi qarasaasiat amerlassusaat <i>Antal computere i hjemmet</i>						
	Ukiut 11 ár		Ukiut 13 ár		Ukiut 15 ár	
	Niviarsiaaraq <i>Pige</i>	Nukappiaaraq <i>Dreng</i>	Niviarsiaaraq <i>Pige</i>	Nukappiaaraq <i>Dreng</i>	Niviarsiaaraq <i>Pige</i>	Nukappiaaraq <i>Dreng</i>
<i>Soqanngilaq</i> Ingen	21,7	25,3	25,4	23,2	21,6	20,5
1	41,2	35	38,9	31,9	39,1	37,5
2	18,2	20,8	19,1	26,4	25,1	21,2
2+	18,9	18,9	16,6	18,5	14,2	20,8

Sapaatip akunnerani akunerit atorneqartartut qarasaasiakktu spillernermi <i>Antal timer der spilles computer om ugen</i>						
Naamik <i>Slet ikke</i>	44,1	26,4	54,5	24,4	58,7	25,4
ca. ½ miss.	28,7	22,2	19,8	18,6	16,7	12,7
ca. 1 miss.	10,9	20,1	12,7	20,8	10,6	24,4
ca. 2 miss.	8,3	13,1	4,3	10,1	7,4	14,7
ca. 3 miss.	3	7	3,3	10,1	2,9	10,4
ca. 4 miss.	0,6	4,9	2,2	6,8	1,9	5,7
ca. 5 miss.	0,3	3	0,5	4,1	1	2,3
ca. 6 miss.	1,2	1,2	0,8	1,6	0,6	1,3
ca. 7 < miss.	3	2,1	1,9	3,3	0,3	3

Sapaatip akunnerani akunerit atorneqartartut qarasaasiamut <i>Antal timer der bruges computer om ugen</i>						
Naamik <i>Slet ikke</i>	30,4	36,7	21,5	29,4	14,8	16,6
ca. ½ miss.	31,9	31	29,1	24,1	22,8	23,6
ca. 1 miss.	19,3	16,4	22	22,5	25	23,3
ca. 2 miss.	10,5	9,6	16,5	12,4	17,6	16,9
ca. 3 miss.	2,3	3	3,5	5,3	7,7	7
ca. 4 miss.	1,5	2,4	2,8	2,9	5,6	6
ca. 5 miss.	1,5	0,6	2,3	1,1	2,5	2,7
ca. 6 miss.	0,6	0,3	0,5	0,8	1,9	0,3
ca. 7 < miss.	2	0	1,8	1,6	2,2	3,7

Sapaatip akunnerani ikinngutit attaveqarfigisarneri oqarasuaatikku, emailikkut sms-ikkullu ullut amerlassusaat <i>Antal dage om ugen med kontakt til venner i telefonen, via email eller sms</i> Dage om ugen Ullut						
Qaqtikkut - attaveqannginneq <i>sjældent - aldrig</i>	25,8	26,1	15	26,1	7,5	12,5
1-2	14	18,2	10,1	18,2	10,1	10,3
3-4	11,8	15,4	9,2	15,4	12,1	18,2
5-6	10,5	10,4	11,1	10,4	13,3	13,2
Ullut tamaasa <i>Hver dag</i>	38	29,9	54,6	29,9	57,1	45,8

Najoqqutaq: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Namminersornerullutik Oqartussat
Kilde: Sundhed på toppen – Inussuk Arktisk forskningsjournal 1-2007 Nuuk Grønlands Hjemmestyre

4 Naggasiut

Misissuinermi takuneqarsinnaavoq atuarfinni apersuinerit assigiinngitsut aallaavigalugit Kalaallit Nunaanni inuusuttut atugarissaartuusut. Atuartut apersorneqartut affaasa missaat atugarissaarlutik qaammammi tassani "Unges trivsel i Grønland 2004" apersuilluni misissuinermi nalunaarsimapput.

Inuusuttut atugarissaarnerannut peqqutaasut pingaarnersaraat atuarfimmi aammalu sunngiffimmi sammisassat. Misissuinerup takutippaa, inuusuttut atugarissaartut tassaasartut atuarfimmik nuannarisallit, ikinnguteqarluartut, kammalaatillit aammalu peeqqaminnut oqaloqateqarlarsinnaasut. Niviarsiaqqat amerlanerit ajornartorsiutiminnik angajoqqaaminnut annissinnaanertik ajornartinnigilaat.

Meeqqat inuusuttullu ataqatigiilluarput, soorlu ikinngutitik sunngiffimmi ilagisarlugit. Ulluinnarni ikinngutitik ilaginngikkaangamikkit smsikkut emailikkullu attaveqarfigisarpaat. Atuarfiup avataatigut sunngiffik atorneqartarpoq sulinermut, qarasaasiakkut spil-ertermut, tv-kkut isiginnaarnermut imaluunnit video/dvd-mik isiginnaarnermut. Meeqqat inuusuttullu ilaqutariinni najugallit aammalu meeqqat inuusuttullu ulloq unnuarlu angerlarsimaffinni najugallit tamarmik pigisatigut atortunut assigiinngitsunut periarfissaqarput, soorlu illup iluani aammalu silami sammisassatigut atortunik.

Tamakku tunngavigalugit naggasiutigineqassaaq meeqqat inuusuttullu atugarissaartut akornanni peqqutaataasut assigiinngitsuummata. Meeqqat inuusuttullu atugarissaartut akornanni peqqutaasoq tamanut atuuttoq tassaavoq ikinngutiminnut, kammalaatiminnut, peeqqaminnut aammalu angajoqqaaminnut ajornartorsiutit pillugit oqaloqatiginnilluarsinnaanerat.

Konklusion

Undersøgelsen tegner et billede af unge med god trivsel i Grønland ud fra forskellige spørgeskemaundersøgelser blandt skolebørn. Omkring halvdelen af de adspurgte skolebørn, har angivet at de trives godt i den pågældende måned på det tidspunkt de har svaret på et spørgeskema fra undersøgelsen "Unges trivsel i Grønland 2004".

Nogle af de vigtigste faktorer for unges trivsel er bl.a. skole og fritidsaktiviteter. Undersøgelsen viser, at unge med god trivsel godt kan lide at gå i skole, og har nære venner, kammerater og kærester de snakker godt sammen med. Flere piger har også angivet at de har nemt ved at tale om problemer med deres forældre.

Børn og unge er meget sociale og de omgås en del med deres venner i fritiden. Hvis de ikke er sammen med deres venner, er de i daglig kontakt med dem over sms og email. Fritiden bruges til at arbejde ved siden af skolen og spille på computer, se tv eller video/dvd, og som nævnt til samvær med venner. Både børn og unge i familier og børn og unge i døgninstitutioner har adgang til materielle goder, der er til brug for enten udendørs eller indendørs sociale aktiviteter.

På baggrund af dette må det konkluderes, at faktorer for børn og unge med god trivsel er forskellige. Fælles for dem er at børn og unge, der har god trivsel, har let ved at kommunikere med deres venner, kammerater, kærester og forældre om problemer.

Nalunaarsugaq

Noter

¹ Dahl-Petersen, Inger; Pedersen, Cecilie Petrine; Bjerregaard, Peter; 2007: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq. MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed 2007

¹ Dahl-Petersen, Inger; Pedersen, Cecilia Petrine; Bjerregaard, Peter (2007): Notat om unge med god trivsel, 2007 og udgiver MIPI – Videnscenter om børn og unge, Paarisa – Folkesundhedsafdelingen og Statens Institut for Folkesundhed, 2007

Atuakkat naqitallu najoqqutassarsiofiit

Alle kommuner i Grønland 2007 – Kalaallit Nunaanni kommuunit tamakkerlugit 2007

Baunbæk, Lene; Knudsen, Thorkild (faglig redaktion), 2006: Statistisk Årbog 2006. Grønlands Statistik 2006

Baunbæk, Lene; Knudsen, Thorkild; 2006: Ukiuumoortumik kisitsisitigut paasisutissat 2006. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik 2006

Curtis, Tine; Larsen, Helmer Bøving; Helweg-Larsen, Karin; Pedersen, Cecilia Petriner; Sørensen, Kristian; Jørgensen, Marit Eika; Bjerregaard, Peter; 2006: Unges trivsel i Grønland 2004. Inussuk – Arktisk Forskningsjournal 1-2006. Grønlands Hjemmestyre / Namminersornerullutik Oqartussat.

Dahl-Petersen, Inger; Pedersen, Cecilie Petriner; Bjerregaard, Peter; 2007: Notat om unge med god trivsel. MIPI, Paarisa og Statens Institut for Folkesundhed 2007

Dahl-Petersen, Inger; Pedersen, Cecilie Petriner; Bjerregaard, Peter; 2007: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq. MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed 2007

Direktoratet for Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser, 2007. Grønlands Hjemmestyre

Suliffeqarnermut, Inuusutissarsiuutinullu Ilinniartitaanermut Pisortaqarfik, 2007. Namminersornerullutik Oqartussat

Familiedirektoratet, 2007: Døgninstitutionernes Årsberetning 2006. Grønlands Hjemmestyre

Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik, 2007: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit ukiuumoortumik nalunaarusiaq 2006. Namminersornerullutik Oqartussat

Niclasen, Birgit; Løngaard, Katja; Laursen, Laila Kærgaard; Schnohr, Christina; 2007: Sundhed på toppen. Inussuk – Arktisk Forskningsjournal 1-2007. Grønlands Hjemmestyre / Namminersornerullutik Oqartussat

Rusbjerg, Jane (statistikfaglig ansvarlig) 2006: Indkomststatistik 2005. Grønlands Statistik

Rusbjerg, Jane (imarisaanik akisussaasoq) 2006: Isertitanik kisitsisitigut paasisutissat 2005. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Tele Post Greenland, 2007.

Litteraturliste

Alle kommuner i Grønland 2007 – Kalaallit Nunaanni kommuunit tamakkerlugit 2007

Baunbæk, Lene; Knudsen, Thorkild (faglig redaktion), 2006: Statistisk Årbog 2006. Grønlands Statistik 2006

Baunbæk, Lene; Knudsen, Thorkild; 2006: Ukiuumoortumik kisitsisitigut paasisutissat 2006. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik 2006

Curtis, Tine; Larsen, Helmer Bøving; Helweg-Larsen, Karin; Pedersen, Cecilia Petriner; Sørensen, Kristian; Jørgensen, Marit Eika; Bjerregaard, Peter; 2006: Unges trivsel i Grønland 2004. Inussuk – Arktisk Forskningsjournal 1-2006. Grønlands Hjemmestyre / Namminersornerullutik Oqartussat.

Dahl-Petersen, Inger; Pedersen, Cecilie Petriner; Bjerregaard, Peter; 2007: Notat om unge med god trivsel. MIPI, Paarisa og Statens Institut for Folkesundhed 2007

Dahl-Petersen, Inger; Pedersen, Cecilie Petriner; Bjerregaard, Peter; 2007: Inuusuttut akornanni atugarissaarneq pillugu allakkiaq. MIPI, Paarisa & Statens Institut for Folkesundhed 2007

Direktoratet for Arbejdsmarked og Erhvervsuddannelser, 2007. Grønlands Hjemmestyre

Suliffeqarnermut, Inuusutissarsiuutinullu Ilinniartitaanermut Pisortaqarfik, 2007. Namminersornerullutik Oqartussat

Familiedirektoratet, 2007: Døgninstitutionernes Årsberetning 2006. Grønlands Hjemmestyre

Ilaqutariinnermut Pisortaqarfik, 2007: Ulloq unnuarlu paaqqinniffiit pillugit ukiuumoortumik nalunaarusiaq 2006. Namminersornerullutik Oqartussat

Niclasen, Birgit; Løngaard, Katja; Laursen, Laila Kærgaard; Schnohr, Christina; 2007: Sundhed på toppen. Inussuk – Arktisk Forskningsjournal 1-2007. Grønlands Hjemmestyre / Namminersornerullutik Oqartussat

Rusbjerg, Jane (statistikfaglig ansvarlig) 2006: Indkomststatistik 2005. Grønlands Statistik

Rusbjerg, Jane (imarisaanik akisussaasoq) 2006: Isertitanik kisitsisitigut paasisutissat 2005. Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Tele Post Greenland, 2007.